

Venuše 100

Projekt k 100. výročí nalezení Věstonické venuše

18. 6. 2025 – 3. 10. 2025

Dietrichsteinský palác, Zelný trh 8, Brno

Přípravná fáze projektu: 2022 – 2023

Realizační fáze projektu: 2024 - 2025

Vernisáž hlavní výstavy 18. 6. 2025

Podrobný popis projektu:

Cílem projektu je představit jeden z nejcennějších a nejznámějších archeologických předmětů světa – tzv. Věstonickou venuši. Tato keramická soška, která je zapsána na seznamu národních kulturních památek České republiky, patří k ikonickým dokladům uměleckého cítění a zručnosti lovců mamutů z období starší doby kamenné. V roce 2025 si připomeneme 100 let od jejího objevení na výzkumech Karla Absolona v Dolních Věstonicích.

Stěžejní částí projektu je výstava, kde uvidí návštěvníci tuto sošku v originále, přičemž zvolená forma prezentace umožní, narozdíl od podobných příležitostí v posledních letech, její prohlídku ze všech stran. Návštěvníci tedy budou moci prozkoumat i její zadní část, která bývá skryta z důvodu ochrany figurky v originální krabici. Vystaveny budou i fragmenty dalších venuší ze sbírek Moravského zemského muzea. Důležitou součástí výstavy budou i panely, které zasadí nález do období lovců mamutů, seznámí návštěvníky s historií objevu i nejnovějšími výsledky zkoumání venuše pomocí mikro-CT.

Součástí prezentace bude audiovizuální prezentace, interaktivní prvky pro děti, stejně jako možnost prozkoumat tvar venuše dotykem s využitím kvalitní kopie získané z mikro-CT snímkování.

Projekt Venuše 100 bude ve veřejném prostoru rezonovat od začátku roku 2025 a vyvrcholí ve dnech 18. 6. až 13. 7. 2025. Všechny hlavní akce se budou odehrávat v Dietrichsteinském paláci na Zelném trhu v Brně a v přilehlém Biskupském dvoře.

18. 6. 2025 zde bude slavnostně představena stříbrná mince, kterou vydává ku příležitosti sta let od objevu Česká národní banka. Stříbrná mince bude poté na pokladně MZM připravena k prodeji. Ve stejný den se bude rovněž konat slavnostní vernisáž výstavy. Na 20. 6. 2025 je ve spolupráci s ČT plánována předpremiéra filmu Karla Špalka o tajemstvích a výzkumu Věstonické venuše, v tento den se také výstava Venuše 100 otevře veřejnosti. K výstavě bude vydána knižní monografie o Věstonické venuši. Zajímavá intervence oživí stálou expozici Pravěk Moravy - budou zde vystaveny originály ostatních neolitických venuší včetně nejkrásnější keramiky moravského pravěku. 13. 7. 2025, tj. v den, kdy byla Věstonická venuše objevena, se bude konat Den s Věstonickou venuší - bude připraven bohatý program v podobě komentovaných prohlídek, přednášek a dětských dílen. Na podzim proběhne v MZM odborná konference zaměřená na problematiku výzkumu uměleckých předmětů se zaměřením na vyobrazení člověka.

Projekt oslav Venuše 100 v Moravském zemském muzeu je zároveň propojen s výstavní akcí Regionálního muzea v Mikulově a Archeoparku Pavlov s názvem Druhý život Věstonické venuše a Festivalem designu Křehký Mikulov.

Moravské zemské muzeum žádá o záštitu prezidenta republiky Petra Pavla, ministra kultury ČR Martina Baxy, hejtmana JmK Jana Grolicha a primátorky SmB Markéty Vaňkové.

Věstonická venuše

Věstonická venuše je figura z pálené hlíny o rozměrech 111 x 44 x 26 mm, rozlomená na dvě části, bez chodidel, na temeni jsou viditelné 4 široké mělké vpichy a nad levou hýždí otisk dětského prstu. Jedná se o nejstarší umělecký předmět z keramiky na světě, z období lovců mamutů starší doby kamenné (paleolit – gravettien), stáří 27–29 tisíc let. Věstonická venuše byla nalezena 13. července roku 1925 v centrálním ohništi v horní části stanice v Dolních Věstonicích. Tato národní kulturní památka České republiky je uložena ve sbírce Ústavu Anthropos Moravského zemského muzea pod evidenčním číslem DV 30000.

Mediaplán projektu

- Od ledna 2025 mediální kampaň o projektu Venuše 100: reklamní plochy, sociální sítě
- Podcast MZM – významné osobnosti o Věstonické venuši
- Duben 2025 – Věstonická venuše v literatuře a umění, tisková konference
- 15. 5. 2025 tisková konference k programu oslav
- 18. 6. 2025 videomapping, zahájení oslav ve veřejném prostoru
- 18. 6. 2025 představení stříbrné mince ČNB a vernisáž
- 20. 6. 2025 otevření výstavy veřejnosti
- 20. 6. 2025 předpremiéra filmu ČT o Věstonické venuši v Biskupském dvoře
- 13. 7. 2025 Den s Věstonickou venuší
- Květen 2025: prezentace v rámci Muzejní noci
- Září 2025: prezentace projektu na Festivalu vědy
- Září 2025: prezentace projektu na Dni otevřených dveří na MKČR
- Září 2025: odborná konference
- Pravidelné komentované prohlídky pro veřejnost po celou dobu trvání výstavy
- Programy pro rodiny

Výstava „o venuších“

Termín konání výstavy: 6/2025 – 4/2027

Jedny z nejcenějších sbírkových souborů MZM představují rozsáhlé kolekce archeologických nálezů z období mladší doby kamenné – tzv. kultury s moravskou malovanou keramikou z 5. – 4. tisíciletí př. n. l. Mezi neznámější a ikonické předměty (známé mj. z učebnic dějepisu) z tohoto období patří tzv. neolitické venuše z Hlubokých Mašůvek, Střelic a z dalších lokalit (jedná se řádově o desítky až stovky kusů), které v současnosti uchováváme v trezoru. Cílem navrhované výstavy je zpřístupnit návštěvníkům tyto originální unikátní sbírkové předměty a prezentovat je v širším sociokulturním kontextu. Ze stejné doby pochází rovněž „nejkrásnější keramika našeho pravěku“ zdobená atraktivní (i z hlediska plánované grafiky výstavy) polychromovanou výzdobou, bohatou na symbolické aspekty vč. vyobrazení výjevů jednotlivých postav či „hieros gamos“, které nabízejí vedle venuší řadu interpretačních možností, vč. dnes akcentované archeologie genderu. Současně budou na výstavě komentovány dva další výrazné fenomény této doby – rozsáhlé kruhové areály, tzv. rondely (středoevropská „Stonehenge“) poskytující pohled do náboženských a společenských systémů

této evropské pravěké civilizace, podobně jako rozsáhlé těžební areály na kamennou surovinu, zkoumané MZM v posledním období, se zřetelnými doklady kultovní činnosti (lidské oběti). Expozice tedy poskytne nejen atraktivní setkání s běžně neprezentovanými vzácnými originály, ale také současné interpretační přístupy výrazných fenoménů středoevropského pravěku. Při tvorbě výstavy počítáme s aktuálními formami muzejní prezentace formou rekonstrukcí, videomappingu, ale také například zpřístupnění hendikepovaným návštěvníkům (haptické exponáty, překlady do znakové řeči).